

ćutite dugo

Tražim psa.

Psa tražim.

Pas kome ne znam ime nije moj pas.

Zašto ga i tražim.

Ko traži psa po ovakvoj noći, mora da je lud — rekly su komšije. Tražiti živinčce sada, na ovaj način, još je blesavije nego tražiti ćeljade. Ja, izvinite, ne bih ni ćeljade tražila. Ja bih. Ja, bogami, ne.

Zbilja, zašto tražim tog psa?... Crnog, rundavog psa srednje veličine, ne rasnog, ne ponosnog. Položaru možda. Kukavnog džukca pod zvezdama...

Gle — zvezde. Kako je moguće da se na okup pribije toliko zvezda kad je noć „ovakva“, kao što rekoše? I ne trče, ne jurcaju po nebu kako bi se moglo očekivati. Uopšte se, čak, ne kreću...

Neko je ipak morao zakucati te eksere tamo gore. Jer, kako god gledao i razmišljao, samo ekseri ostaju hladni na sve što se zbiva — hladni do topionice. A noćas niko nikoga ne topi. Neke utapaju, ali to se njih ne fiće.

Pas koga tražim nije moj pas.

Svejedno, tražim ga.

Evo kako:

Uzme se kaput ili mantil, opaklija, anterija, mantlija ili bilo šta od te vrste, zaogrne se — jer je jesen — i izađe na ulicu. Onda se, po mogućstvu, pretražuje pažljivo kuć po kuć, ugao po ugao, ćošak po ćošak. Sve to uz budnu pažnju, zbog toga što su ovakve noći sasvim nesigurne za ljudska bića, naročito ona koja traže psa.

Pas se traži uzduž i popreko. Traži se gore i dole. Levo i desno. Po ulicama i dvorištima. U kućama i šupama. Po kafanama i ćumezima. Ukratko — svuda.

Onda se, oko pola noći, ili nešto ranije, pronese glas da su došli. Naravno, glupo je pitati ko. U takvom slučaju valja se istim putem, ili zaobilazno, povući do mesta odakle se krenulo u potragu za psom i ostati što duže sasvim miran. Ono, ne mora se biti baš potpuno miran, ali rizik je utoliko veći. Opet niko ne pita kakav rizik i zbog čega. Sve se to u takvim noćima nekako samo po sebi razume i podrazumeva. Jer, i pitanje kojiput može da bude kobno, kao i odgovor — ako do njega uopšte dođe. Zaista, odgovori su najgluplje što je čovek mogao izmisliti stvarajući svoje ubistvene i uskogruđe sisteme...

Posle pola sata učini vam se da je sasvim nesuvislo dalje tako sedeti i čekati. Ogrnete opet onaj svoj haljetak i krenete da tražite psa, jer on se, u međuvremenu, nikako nije pojavljivao. Ovoga puta tragate u drugom delu grada.

Ne dozivajte psa. Neće se odazvati. Tražite ga s puno lukavosti, prikradanja, iznenadnih istrćavanja iza ugla, šunjanja i zavaravanja. Tako je bolje.

No, čim ste krenuli, primetite da nešto nije u redu. Nigde nikoga nema. Ovde-onde, ali to je vrlo daleko i obično gdje najmračnije, promakne senka, više mozgom nego uhom uhvati se prigušeni krik, a tišina je duboka i neprekidna. Krajčić oka, jer i pored svih napora to se ne da uhvatiti celom zenicom, odmah primeti kretanje na drugoj strani, zenica opet promaši i tako dalje. U mraku se, dakle, ipak nešto događa. Ali šta?

Povućeni radoznaloću — ovoga puta zaista imate sreće jer vam se haljetak stapa sa okriljem noći — zalazite sve dalje i dublje, ne primećujući da vas put vodi pravo na najveći gradski trg, koji je, začudo, osvetljen, a to se vidi iz daleka po odsjajima iznad crnih krovova.

U takvom slučaju dobro se psihički pripremite, jer ono što ćete videti nije prijatno za gledanje. Na gradskom trgu, naime, ne svetle sijalice, neonske cevi i ostali adidari te vrste. Kao u varvarska vremena, naložene su četiri velike vatre. Oko — isti onaj organ koji se pokazao sasvim nesposobnim da otkrije poreklo micanja u mraku, prepoznaje iznenadno ljude u širokim crnim ogrtaćima i pod kapuljaćama, ljude koji, svi do jednog, izgledaju isto, imaju ista lica, iste oči, noseve, ruke, noge, sve. Njih poznajete iz mračnih ulica.

Budite oprezni, možda i oni vas poznaju.

Druge uopšte niste u stanju da otkrijete u svom pamćenju. Negde ste, izgleda, nekada videli porodični album i, od duga vremena, razgledali slike. Lica su ostala u pozadini sećanja, samo sad su živa. Toliko živa, da neminovno moraju odmah umreći. U to vas uveravaju vešala, sklepana na brzinu, kočevi dobro zašiljeni i nagoreli, panjevi u koje su zadevene velike sekire, rasplamsale vatre. I zbilja, tek što

Izgnani.

ste izbili na trg, sagledali, prepoznali svoje sugrađane i shvatili neshvaljivo a prizor počinje. Do sada se ćulo samo pucketanje vatri i ćum kretanja oko njih. Sad poćinju krici, zapomaganje i vrićtanje...

Naprećac shvatite da su zaista došli.

Ali ne bojte se, vas još nisu primetili. Brzo se povucite u mrak, okrenite se i što bećumnije potćrite kući. Ostavite se psa. Njega, ionako, niko neće dirati.

Po povratku, sve saopćtite susedima. Navika predaka da se skrivaju pod zemlju probudi se u njima. Sjure se u podrum. Tu se ispostavi da ni za polovinu nema mesta a vi, poćto ste ostali meću poslednjima, morate da se smestite na stepeniće, sedam ili osam stepenika iznad podrumskih vrata.

Onda ćutite.

Ćutite dugo.

Ćeljino čekate svanuće, premda znate da vam može doneti samo gori položaj nego što je ovaj sada. Ipak, ićekujete. Prolaze sati — prosećno po šest u jednom stvarnom — i kad ih se nakupi preko dvadeset, dogodi se ono čega se niste plaćili.

Jedna dugaćka ruka, vlaćna i sasvim gola, pojavi se iznad vas. Onemite. Ako je neko i bio dovoljno kuraćan da do tog trenutka ćapuće sa susedom u zlu, zamukne da nikad više ne proslovi.

Ruka, mećućim, traći. Sve je blića.

Napipa petog od vas, opipa ga, podigne i ponese u pravcu svog nevidljivog ramena koje je napolju, van kuće. Onaj ne pisne.

Onda doće po sledećeg. Ćetvrtog od vas, igrom slućaja, mimoide. Treći se zgrći, kao da bi u samog sebe da se zavuće, da nestane. Ruka ga ne oseći. Spusti se na drugog. On takođe bude odnesen.

Sad, ćelvtiri i treći, smatraćuji da ih je konaćno mimoića, poćnu komotnije da diću. Ali ni dvaput ne udahnu ćestito, a ruka se ponovo, ovoga puta mnogo brće, kao rudar koji naleći na žicu pa razmahne, stući i obojicu ih odnese, pa opet siće i pipa polako, sistematski, ćeljino.

Ako mimoide suseda, na redu ste vi. Ako ga ne mimoide opet ste vi, jer nemate kud...

Ćta s vama ućine kad vas tom dugom rukom — gore ste ustavnovili da je to nekakva naprava, specijalno za tu svrhu, i da nema ni ramena ni glave — izvade i poloće na zemlju obasjanu suncem, uopće nije vaćno. Sigurno je da nećete proći ni bolje ni gore nego ostali, i to je najglavnije, jer ljudi su drućtvena bića.

Nemojte plakati i vikati ćak i ako budete imali vremena za to. Jer vi ćete ipak uspeli da pronadete onog psa. On će se pojaviti kao gospodin, kad sve bude gotovo. I ako se, usput, preturajaći susede, poćasti i vaćim mesom, nemojte mu zameriti. Gladovao je celu noć.